

Původ mateří kašičky

Mateří kašička je produkt hltanové žlázy dělnic, které se živí pylem. Včely ji využívají ke krmení:

- larev dělnic během prvních třech dnů života
- larev budoucích matek po celé larvální stádium
- matky po celý život (tato kašička má nejhodnotnější složení)
- trubců v době hojnosti

Za běžných podmínek produkují mateří kašičku **mladušky ve stáří 3-10 dní**. Mladším včelám se hltanová žláza teprve vyvíjí, starší ji mají zaprahlou. V případě potřeby (nedostatek mladušek) je její **funkce obnovitelná**. Zimní generaci včel začíná žláza fungovat až na jaře následujícího roku.

Složení mateří kašičky

SLOŽKA	podíl
Voda	65-70 %
Cukry	±40 % sušiny
Tuky	±10 % sušiny
Bílkoviny	30-45 % sušiny
Minerální látky K,Ca,Na,Zn,Fe,Cu,Mn	1 % sušiny
Vitamíny	malé množství
Hormony	malé množství
Neznámé látky	hodně

Matka v sezóně klade denně takové množství vajíček, kolik sama váží. Přitom žije až 5 let - nejen v říši hmyzu je to nevídané.

Včelí larva během 6 dnů (od vylíhnutí do zavíčkování) zvýší svojí hmotnost 1500×, larva matky dokonce 2200×.

To vše díky mateří kašičce!

Její složení je pravděpodobně tedy ještě ne zcela známé.

Zpracování mateří kašičky

Mateří kašička se získává z matečnicků - buněk, ve kterých se vyvíjí budoucí matka.

Ty vytváří včelstvo, které je bezmatečné, má starou matku nebo se bude rojit. Včelař tedy odstraní matku a do matečnickových misek (základ budoucí buňky pro matku) přenesení jednodenní larvy. Včelstvo pocítí osiřelost a pochopí, že musí začít vychovávat novou matku - jinak by zahynulo. Přednostně se ujme larev v matečnickových miskách, protože mají větší průměr, stejně jako přirozené rojové

matečníky. Najednou zvládne vychovávat i 40 budoucích matek. Včelstvo se tím jistí proti případným ztrátám.

Matka se líhne ze stejného vajíčka jako dělnice - rozdíl je pouze v potravě. Larva budoucí matky dostává nadbytek mateří kašičky po celé larvální stádium. Nejvíce jí v matečníku je 4. den po narození larvičky. V tu dobu ji včelař odstraní a lžičkou či odsavačkou odebere mateří kašičku. Z jednoho matečníku získá cca 200 mg.

Skladování

Nejlepší je **čerstvá** - přímo z matečníku. Narozdíl od medu nevydrží příliš dlouho při běžné teplotě. V **chladničce** při teplotě max. 5° C ji lze v uzavřené nádobě skladovat až půl roku. Dlouhodobé skladování je možné pouze u sušené či zmražené mateří kašičky. Sušení probíhá při teplotě -30 °C (**lyofilizace**). Také lze mateří kašičku konzervovat v **medu** (cca 1 %), nejlépe pastovaném (nevyplave na povrch).

Využití mateří kašičky

Potravinový doplněk

Čerstvou mateří kašičku lze konzumovat rovnou z matečníků. Větší množství je vhodné uskladnit v injekční stříkačce, ze které ji lze dobře dávkovat (0,1 ml ~ 100 mg). Doporučená denní dávka je 200-500 mg. Vědecky podložené studie neexistují, nicméně pravidelní konzumenti mateří kašičky se cítí svěžší, více si pamatují a lépe se učí.
Mateří kašička chutná kysele.

Kosmetika

Součástí omlazujících krémů bývá velmi často právě mateří kašička. Taktéž se používá k regeneraci pokožky po úrazech.